

राष्ट्रिय समाचार समिति
रासस सेवा, समाचार समूह, अधिकृतस्तर तह ७, सहसम्पादक/समाचार (नेपाली) पदको खुला तथा आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रम योजनालाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छः

प्रथम चरण:- लिखित परीक्षा

द्वितीय चरण:- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क : २००

पूर्णाङ्क : ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

१. प्रथम चरण (First Phase) : लिखित परीक्षा (Written Examination)

पत्र	विषय	पूर्णाङ्क	उतीर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या X अङ्क	समय
प्रथम	शासन प्रणाली र समसामयिक विषय	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा
द्वितीय	समसामयिक पत्रकारिता तथा अभ्यास	१००	४०	विषयगत	१० प्रश्न X १० अङ्क	३ घण्टा

२. द्वितीय चरण (Second Phase) : अन्तर्वार्ता (Interview)

विषय	पूर्णाङ्क	परीक्षा प्रणाली
अन्तर्वार्ता (Interview)	३०	मौखिक (Oral)

द्रष्टव्य :

१. यो पाठ्यक्रम योजनालाई प्रथम चरणमा लिखित परीक्षा र द्वितीय चरणमा अन्तर्वार्ता गरी दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ ।
२. प्रथम र द्वितीय पत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
३. विषयगत प्रश्नका लागि तोकिएका अङ्कका हकमा एउटा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुई भन्दा बढी भाग (Two or more parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
४. प्रत्येक खण्डका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्डको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्नेछ ।
५. यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
६. प्रथम चरणको लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको परीक्षामा सम्मिलित गराइनेछ ।
७. पाठ्यक्रम स्वीकृत मिति :- २०७९/१२/१६

राष्ट्रिय समाचार समिति
रासस सेवा, समाचार समूह, अधिकृतस्तर तह ७, सहसम्पादक/समाचार (नेपाली) पदको खुला तथा आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम
प्रथम पत्र : शासन प्रणाली र पत्रकारिता
खण्ड (क) – ५० अङ्क (५ प्रश्न × १० अङ्क)

१. राज्य र शासन

- १.१ शासनका आधारभूत पक्ष: अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषता
- १.२ नेपालको शासन प्रणालीको विकासक्रम
- १.३ कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व, सकारात्मक विभेद र आरक्षण
- १.४ मानव अधिकारका विविध पक्षहरू

२. संविधान र राज्यशक्तिको व्यवस्थापन

- २.१ नेपालमा संवैधानिक विकास
- २.२ नेपालको संविधानका विशेषताहरू
- २.३ कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका सम्बन्धी व्यवस्था
- २.४ मौलिक हक, निर्देशक सिद्धान्त र राज्यका नीतिहरू
- २.५ राज्यशक्तिको बाँडफाँड तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकार एवं अन्तरसम्बन्ध
- २.६ संवैधानिक तथा कानून निर्मित निकायहरूको कार्य एवं तिनको कार्यक्षेत्र
- २.७ कानूनका श्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया

३. सामाजिक तथा आर्थिक मामिलाहरू

- ३.१ सामाजिक सद्भाव (Social Harmony) र सामाजिक सद्भाव कायम गर्ने विधिहरू
- ३.२ नेपालको भौगोलिक, जातीय, भाषिक र सांस्कृतिक विविधता (जनसङ्ख्या, बसोबास, भेषभुषा, चाडपर्व)
- ३.३ श्रोत/साधनहरूको वितरणमा न्याय: असमानता एवं सीमान्तीकरण
- ३.४ सङ्गठित अपराध : विद्युतीय अपराध (cyber crime), मानव बेचबिखन (human trafficking), मिलोमतो (cartelling), एकाधिकार (monopoly), आतङ्कवाद, भ्रष्टाचार र सम्पत्ति शुद्धीकरण (MoneyLaundering)
- ३.५ आर्थिक विकासका प्रमुख पक्षहरू : कृषि, उद्योग, व्यापार, पर्यटन, वैदेशिक रोजगार र मानव संसाधन
- ३.६ आर्थिक विकासमा सार्वजनिक क्षेत्र, निजी क्षेत्र र सहकारी क्षेत्रको भूमिका

खण्ड (ख) – ५० अङ्क (५ प्रश्न × १० अङ्क)

४. पत्रकारिताको विकास तथा व्यावहारिक पक्ष

- ४.१ विश्व पत्रकारिताको इतिहास, विकासक्रम र तुलनात्मक अध्ययन
- ४.२ नेपाली पत्रकारिताको विकासक्रम
- ४.३ राष्ट्रिय समाचार समितिको इतिहास, विकास, संगठन संरचना र भूमिका बारे विश्लेषणात्मक अध्ययन
- ४.४ आमसञ्चार र पत्रकारिताको परिभाषा, क्षेत्र, स्वरूप र प्रयोग
- ४.५ पत्रकारिता र सामाजिक उत्तरदायित्व
- ४.६ प्रेस स्वतन्त्रता र मानव अधिकारको विश्वव्यापी अवधारणा
- ४.७ प्रेस स्वतन्त्रता सम्बन्धी संवैधानिक व्यवस्था
- ४.८ पत्रकार आचार संहिता: प्रेश काउन्सिल नेपाल, International Federation of Journalists (IFJ), American Society of News Editors (ASNE), रासस निर्वाचन आचारसंहिता, २०७९
- ४.९ पत्रकारिता सम्बद्ध आधुनिक मान्यताहरू: चौथो अंग, आवजविहीनको आवाज, मानवअधिकार, द्वन्द्व संवेदनशीलता र सामाजिक समावेशीकरण

राष्ट्रिय समाचार समिति

रासस सेवा, समाचार समूह, अधिकृतस्तर तह ७, सहसम्पादक/समाचार (नेपाली) पदको खुला तथा आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

५. आमसञ्चार तथा यससम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
  - ५.१ आमसञ्चार र पत्रकारिताबीचको सम्बन्ध
  - ५.२ पत्रकारितामा जनसम्पर्कको पक्षहरू
  - ५.३ अनुसन्धान र खोजमूलक पत्रकारिता
  - ५.४ उद्योगको रूपमा आम सञ्चार, क्लिन फिड
  - ५.५ आमसञ्चार सम्बन्धी विद्यमान कानूनी व्यवस्था
  - ५.६ राष्ट्रिय समाचार समिति ऐन, २०१९ र नियमावली, २०४१
  - ५.७ राष्ट्रिय समाचार समिति कर्मचारी सेवा शर्त विनियमावली, २०५६
  - ५.८ सूचना तथा सञ्चारसम्बन्धी दीर्घकालीन नीति, २०५९
  - ५.९ सूचना तथा सञ्चार प्रविधि नीति, २०७२
  - ५.१० आमसञ्चार नीति, २०७३
  - ५.११ सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ र सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५
  - ५.१२ श्रमजीवी पत्रकार ऐन, २०५१ तथा श्रमजीवी पत्रकार नियमावली, २०५३
  - ५.१३ छापाखाना र प्रकाशनसम्बन्धी ऐन, २०४८ तथा छापाखाना र प्रकाशनसम्बन्धी नियमावली, २०४९
  - ५.१४ प्रेश काउन्सिल ऐन, २०४८ र प्रेश काउन्सिल नियमावली, २०४९

राष्ट्रिय समाचार समिति
रासस सेवा, समाचार समूह, अधिकृतस्तर तह ७, सहसम्पादक/समाचार (नेपाली) पदको खुला तथा आन्तरिक
प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र:- पत्रकारिता र अभ्यास
खण्ड (क) – ५० अङ्क (५ प्रश्न X १० अङ्क)

१. **समाचार लेखनसम्बन्धी अवधारणा**
  - १.१ समाचार संस्था पत्रकारिताको इतिहास, वर्तमान अवस्था र यसको भविष्य
  - १.२ समाचारको परिभाषा, प्रकार, तत्व, सरचना, शीर्षक, स्रोत
  - १.३ विचार, आलेख, फिचर र सम्पादकीय
  - १.४ राम्रो समाचार लेखनका सिद्धान्त
  - १.५ फोटो र भिडियो छायाङ्कन
  - १.६ समाचार लेखनमा इन्टरनेटको भूमिका र प्रयोग
  - १.७ वर्तमान विश्व र विशेष गरी तेस्रो विश्वका देशमा पत्रकारिताका विभिन्न मुद्दा र चुनौती
  - १.८ एपी, एएफपी, सिन्ट्वा, पीटीआई, एएनआई, रायटर्स लगायतका अन्तर्राष्ट्रिय समाचार संस्थाको भूमिका
२. **समाचार सम्पादन**
  - २.१ समाचार सम्पादनका उद्देश्य र सिद्धान्त
  - २.२ असल सम्पादनका सिद्धान्त
  - २.३ सम्पादकमा हुनु पर्ने योग्यता र क्षमता
  - २.४ अन्तर्राष्ट्रिय समाचार संस्था तथा राष्ट्रिय समाचार समिति समाचार सम्पादन शैली
  - २.५ छापा, अनलाइन, रेडियो र टेलिभिजनका लागि समाचार सम्पादनका भिन्नता
  - २.६ समाचारमा फोटोको प्रयोग र फोटो क्याप्सन
३. **समाचार संकलन**
  - ३.१ समाचार संकलनमा अन्तर्वार्ताको महत्व
  - ३.२ समाचार सङ्कलनको विधि, महत्व र प्रक्रिया र ध्यान दिनु पर्ने विषय
  - ३.३ समाचार सङ्कलन तथा संप्रेषणमा इन्टरनेटको उपयोग
  - ३.४ संवाददातामा हुनु पर्ने योग्यता र क्षमता
  - ३.५ अन्तर्राष्ट्रिय समाचार संस्था तथा राष्ट्रिय समाचार समिति समाचार संकलन र लेखन शैली
  - ३.६ छापा, अनलाइन, रेडियो र टेलिभिजनका लागि समाचार संकलनका भिन्नता

खण्ड (ख) – ५० अङ्क (५ प्रश्न X १० अङ्क)

४. **समाचार सम्पादन र लेखन अभ्यास**
  - ४.१ अंग्रेजीबाट नेपालीमा अनुवाद (२०० शब्द)
  - ४.२ अन्तर्वार्ता लिने तरिका : समसामयिक विषयमा विज्ञ, विशेषज्ञ, नेता वा प्रमुखसँग लिने नमूना अन्तर्वार्ता
  - ४.३ समसामयिक विषयमा समाचार लेखन (२०० शब्द)
  - ४.४ समसामयिक विषयमा फिचर लेखन (५०० शब्द)
  - ४.५ टेलिभिजन र रेडियोको फिचर समाचारको स्क्रिप्ट लेखन
  - ४.६ समाचारको भाषा शुद्धशुद्धि
  - ४.७ नमूना समाचारको सम्पादन, शीर्षक छनोट र फोटो क्याप्सन